

Racjonalne wykorzystanie biomasy pochodzącej z terenów rolnych i łąk

Data opracowania: 30 września 2025 r. Opracował: Zarząd Fundacji
Charakter materiału: społeczna analiza informacyjna

1. Wprowadzenie

Biomasa rolnicza obejmuje między innymi trawy, słomę, pozostałości roślinne oraz materiał pochodzący z pielęgnacji terenów zielonych. Jej właściwe wykorzystanie może ograniczać marnowanie zasobów oraz wspierać gospodarstwa rolne i lokalne działania środowiskowe. Celem analizy jest przedstawienie możliwych sposobów zagospodarowania biomasy pozyskiwanej z koszenia łąk i upraw traw wieloletnich.

2. Biomasa jako lokalny zasób

Materiał roślinny powstający podczas użytkowania terenów rolnych może być traktowany nie jako odpad, lecz jako zasób. Sposób jego wykorzystania zależy od jakości biomasy, jej wilgotności, miejsca pochodzenia oraz potrzeb lokalnych gospodarstw.

Biomasa może zostać:

- wykorzystana jako pasza, jeżeli spełnia wymagania jakościowe;
- przeznaczona na ściólkę dla zwierząt;
- wykorzystana do kompostowania;
- rozdrobniona i pozostawiona jako materiał organiczny;
- przekazana lokalnym gospodarstwom;
- wykorzystana energetycznie, gdy istnieją odpowiednie warunki techniczne.

Nie każdy materiał roślinny nadaje się do każdego zastosowania. Biomasa z terenów zanieczyszczonych, poboczny o dużym natężeniu ruchu albo terenów opryskiwanych może wymagać szczególnej ostrożności.

3. Przekazywanie biomasy lokalnym gospodarstwom

Nieodpłatne przekazywanie biomasy może stanowić praktyczną formę współpracy z rolnikami. Pozwala ograniczyć potrzebę transportowania materiału na duże odległości oraz umożliwia jego wykorzystanie w najbliższym otoczeniu.

Przekazywanie powinno być odpowiednio dokumentowane. W dokumentacji Fundacji warto wskazać:

- ▶ datę przekazania;
- ▶ rodzaj i przybliżoną ilość materiału;
- ▶ miejsce pochodzenia biomasy;
- ▶ dane gospodarstwa odbierającego;
- ▶ deklarowany sposób wykorzystania;
- ▶ potwierdzenie nieodpłatnego charakteru przekazania.

W przypadku większych ilości warto sporządzić prosty protokół przekazania.

4. Pozostawianie biomasy na gruncie

Rozdrobniona biomasa może być pozostawiana na powierzchni gruntu, jeżeli służy to poprawie jego właściwości i nie prowadzi do niekorzystnych skutków środowiskowych.

Materiał organiczny może pomagać w ochronie powierzchni gleby oraz stopniowo uczestniczyć w tworzeniu próchnicy. Zbyt gruba warstwa biomasy może jednak ograniczać rozwój części roślin, utrudniać dostęp powietrza lub powodować lokalne procesy gnilne.

Z tego względu sposób pozostawiania biomasy powinien być dostosowany do rodzaju gruntu, ilości materiału i planowanego sposobu użytkowania powierzchni.

5. Biomasa a ochrona środowiska

Lokalne zagospodarowanie biomasy może ograniczać marnowanie materiału roślinnego oraz zmniejszać potrzebę jego przewożenia. Jednocześnie należy unikać spalania pozostałości roślinnych w miejscach i w sposób niedozwolony.

Każdy sposób wykorzystania biomasy powinien uwzględniać:

- ✦ ochronę gleby i wód;
- ✦ bezpieczeństwo ludzi i zwierząt;
- ✦ ograniczanie uciążliwości zapachowych;
- ✦ zapobieganie powstawaniu niekontrolowanych składowisk;
- ✦ zgodność z obowiązującymi przepisami;
- ✦ zachowanie wartości przyrodniczej koszonych terenów.

6. Rekomendacje Fundacji

Fundacja rekomenduje:

- ✓ traktowanie biomasy rolniczej jako lokalnego zasobu;
- ✓ pierwszeństwo dla wykorzystania w najbliższych gospodarstwach;
- ✓ dokumentowanie nieodpłatnego przekazywania materiału;
- ✓ dostosowanie sposobu zagospodarowania do jakości biomasy;
- ✓ unikanie niekontrolowanego spalania;
- ✓ wykorzystywanie materiału organicznego do poprawy warunków glebowych;
- ✓ prowadzenie edukacji dotyczącej racjonalnego wykorzystania pozostałości roślinnych;
- ✓ współpracę Fundacji z lokalnymi gospodarstwami i właścicielami gruntów.

7. Podsumowanie

Biomasa powstająca podczas koszenia łąk i upraw traw wieloletnich może zostać wykorzystana w sposób zgodny z zasadami ochrony środowiska. Jej nieodpłatne przekazanie gospodarstwom lub pozostawienie na gruncie może być uzasadnione, jeżeli odbywa się w sposób przemyślany i odpowiednio udokumentowany.

Takie działania łączą practicalne gospodarowanie zasobami z realizacją celów środowiskowych i wspieraniem lokalnej społeczności.

Niniejszy materiał został przygotowany społecznie przez Fundację w ramach realizacji jej celów statutowych. Ma charakter edukacyjny, informacyjny i opiniotwórczy. Nie stanowi ekspertyzy naukowej, technicznej, prawnej ani środowiskowej sporządzonej przez uprawnionego specjalistę. Rekomendacje mają charakter ogólny i powinny być dostosowywane do warunków konkretnego terenu, budynku lub przedsięwzięcia.